

Să vorbim despre Europa

Buletin informativ, editat de Asociația Presei Independente (API), în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, în parteneriat cu I.S. „Poșta Moldovei” și cu S.A. „Moldpresă”, cu suportul proiectului „Consolidarea Capacităților Instituționale ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene”, finanțat de Guvernul Suediei și implementat și co-finanțat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

ARGUMENT

Drumul merelor

Sorina Ștefărcă

Lumea noastră e făcută astfel, încât este mai ușor să distrugi, decât să zidești. Și mult mai repede se întâmplă un lucru rău, decât unul bun. Tot ele, cele rele, sunt primele care ies la suprafață. Și strigă - tare-tare, și mai tare, poate-poate reușesc să ne convingă să nu mai credem în bine și nici să ne mai zbatem pentru el...

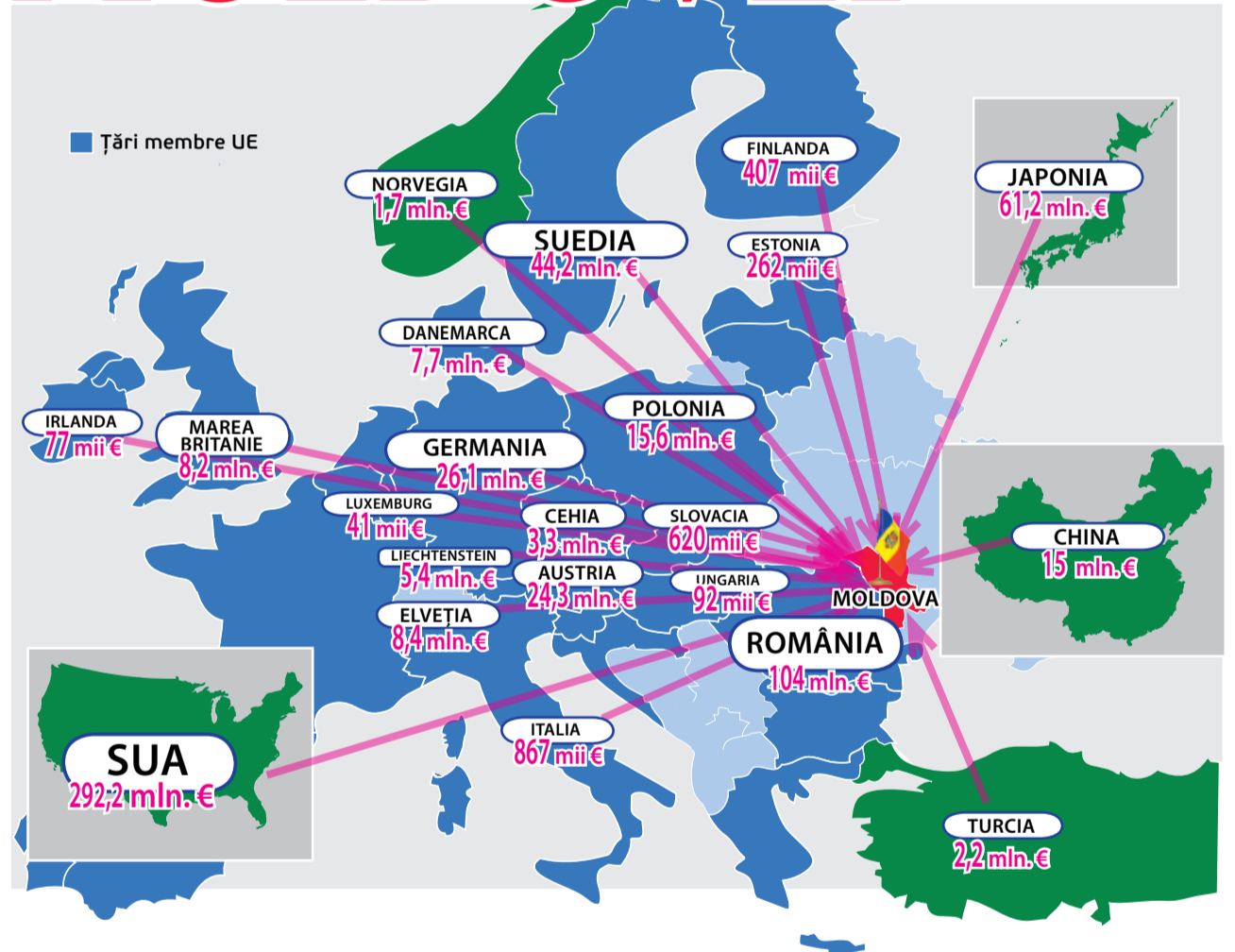
Din categoria unor astfel de „rele” face parte și interdicția de a exporta, începând cu 21 iulie, fructe și legume moldovenești pe piața din Federația Rusă. Chipurile, conțin dăunători și nici nu mai sunt la fel de bune ca în alte veri. Deși, nu începe nicio îndoială că, de am fi renunțat la asocierea cu Uniunea Europeană, și gustul merelor și prunelor noastre ar fi fost la fel de bun pentru consumatorul din Rusia, și nesuferiții de dăunători ar fi scăpat de ochiul vigilent al microscopului de la „Rospotrebnadzor”. Însă... lumea noastră e făcută astfel, încât uneori plătești nu doar pentru pâinea pe care o mănânci, dar și pentru aerul liber pe care îl respiri. Și mai e făcută astfel lumea, încât binele mereu învinge răul. Așa, cu certitudine, se va întâmpla și în cazul nostru, doar că avem nevoie de ceva mai mult timp pentru a izbândi. Important e să nu rămânem singuri - și nu suntem, din fericire.

Comisarul european pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Dacian Cioloș, a și anunțat că, în mod excepțional în acest an, Uniunea Europeană a decis să dubleze, pentru Republica Moldova, contingentele de export fără taxe vamale, negociate în contextul creării Zonei de Liber Schimb: pentru mere - de la 40 de mii de tone la 80 de mii; pentru prune și struguri - de la 10 mii de tone la 20 de mii fiecare. Mai mult, fructele moldovenești vor putea ajunge pe piața comunitară începând cu 1 august, cu o lună mai devreme decât se planificase anterior, iar Zona de Liber Schimb urmează să devină funcțională de la 1 septembrie, nu de la 1 octombrie, cum era prevăzut inițial. Taxele vamale plătite de exportatorii moldoveni pe piața europeană între 1 august și 1 septembrie vor fi rambursate. La fel, Comisia Europeană va identifica surse financiare pe care le va direcționa către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare pentru a sprijini producătorii de fructe din Republica Moldova să-și stocheze produsele până vor fi comercializate.

Așa stând lucrurile, există șanse mari ca actuala situație cu fructele și legumele să evolueze după scenariul embargourilor la vinuri, impuse - de asemenea pe motive politice nedecarate - în ultimii ani de Rusia. Pomenindu-se cu ușă spre Est trântită în nas, vinificatorii noștri s-au pus pe explorat piața vestică și, după cum arată statisticile, au reușit să deschidă - fie și o mică, deocamdată - fereastră spre Occident. Iar odată cu aceasta au fost nevoiți să-și îmbunătățească și standardele de calitate. Astfel, ceea ce părea o nenorocire, s-a dovedit a fi acel necesar șut în fund care te face să mergi înainte. Și noi vom merge pentru că, se știe: ceea ce nu ne omoară, ne face mai puternici.

...Iar într-o vară nu prea îndepărtată, prunele și caisele moldovenești vor lua din nou calea Estului. La fel de gustoase, dar la alte standarde. Dacă e nevoie ca, pentru a ajunge la Moscova, merele noastre să treacă prin Bruxelles, s-o facem și pe asta!

CINE SUNT SUSTINĂTORII MOLDOVEI?

Peste 2,368 de miliarde de euro au oferit în ultimii cinci ani Republicii Moldova partenerii externi de dezvoltare. Suma depășește de două ori un buget anual al țării și vine prioritar din partea SUA, a Uniunii Europene și a statelor membre. Fără aceste granturi și împrumuturi, resuscitarea economică, dezvoltarea și reformarea instituțiilor de stat ar fi fost imposibilă. Cei mai mulți dintre banii primiți sunt granturi, prin urmare, ei nu vor trebui returnați. Potrivit Cancelariei de Stat, valoarea granturilor din volumul total al asistenței externe primită de Moldova din 2009 și până în 2014 este de peste 1,3 miliarde de euro sau peste 340 de euro pentru fiecare cetățean moldovean. Grosul banilor primiți în calitate de grant - peste 656 milioane de euro - au venit în cel mai dificil an pentru actuala guvernare, 2010, atunci când economia națională se afla pe butuci.

Mariana Rață

Uniunea Europeană este, de departe, principalul finanțator al țării noastre

Uniunea Europeană este, de departe, principalul finanțator al Republicii Moldova. În ultimii cinci ani, UE a aprobat pentru țara noastră finanțări de peste 696 milioane de euro. Acești bani sunt prevăzuți pentru drumuri, educație, sănătate, agricultură și altele. Banca Europeană de Investiții a acordat 383,8 milioane de euro, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare - 315,9 milioane de euro, iar Banca Mondială a semnat angajamente de peste 216 milioane de euro cu țara

noastră. Guvernul Statelor Unite al Americii, este un alt finanțator de top al Moldovei, cu peste 292 de milioane de euro la realizarea proiectelor de anvergură.

România finanțează astăzi în Moldova proiecte de stat în valoare de peste 104 milioane de euro. Numai pentru cele 5000 de burse de studii pentru tinerii din Republica Moldova, alocate în acest an, România va cheltui circa 13 milioane de euro.

continuare în pag. 2

Cine sunt susținătorii Moldovei?

► urmare din pag. 1

Japonia a acordat Moldovei, din 2009 și până în 2014, peste 61 de milioane de euro, iar Suedia - peste 44,2 milioane de euro. Lista statelor care susțin financiar R. Moldova este lungă, de peste 20 de poziții. În ce privește Federația Rusă, potrivit Cancelariei de Stat, această țară este doar un donator de urgență, acordând Moldovei ajutoare umanitare în caz de secetă sau inundații.

Drumuri, apeducte, școli și spitale, pe bani donați

În cea mai mare parte, banii veniți de la partenerii de dezvoltare sunt investiți în reabilitarea drumurilor, construcția de centre sociale, gazoducte, apeducte, reparația grădinițelor și școlilor, construcția sau reparația centrelor medicilor de familie, susținerea autorităților locale, dezvoltarea afacerilor în mediul rural, reabilitarea sistemelor de irigare și acordarea de finanțare în domeniul agriculturii.

În 2014, semnarea Acordului de Asocierie cu Uniunea Europeană i-a adus Republicii Moldova încă peste 150 de milioane de euro, iar banii

vor continua să vină. Și asta, pentru că asistența pentru dezvoltare acordată statului nostru de către comunitatea europeană, prin intermediul instrumentelor sale financiare, este prevăzută tocmai pentru realizarea reformelor structurale și economice, stipulate în Acord.

Au ajuns în fiecare raion

În Republica Moldova, nu există raion în care să nu fi ajuns bani din cele 2,368 miliarde de euro donați de partenerii externi de dezvoltare ai țării. Cea mai mare sumă, de peste 139 de milioane de euro, a fost alocată municipiului Chișinău, iar pentru proiecte implementate în Găgăuzia sunt prevăzuți 16 milioane de euro. În Soroca, se vor realiza proiecte de nouă milioane de euro din asistența externă, iar în Hâncești - de 8,8 milioane de euro. Autoritățile nu au uitat nici de localitățile din stânga Nistrului. Pentru dezvoltarea lor au fost alocate 36,4 milioane de euro. O mare parte dintre banii alocați de către partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova încă nu au fost valorificați. Efectele lor se vor vedea mai târziu.

O școală modernă, pe bani americani

Banii veniți din asistența externă au schimbat viața a peste 200 de copii și profesori din satul Bolohani, raionul Orhei. De un an de zile, elevii gimnaziului din localitate merg cu drag la școală după ce vechea instituție, construită încă acum un secol, a fost renovată din temelie dintr-un suport financiar de 400 de mii de dolari, oferit de SUA. Astfel, în locul sălilor vechi și reci de altă dată, copiii au învățat în această iarnă în săli de clasă mo-

derne și călduroase. Din banii poporului american a fost construită o nouă sală de sport, dar și un grup sanitar cu apă caldă. De asemenea a fost reparat capital sistemul de încălzire, care a devenit mult mai econom.

Potrivit reprezentanților Ambasadei SUA, elevii de la gimnaziul din Bolohani beneficiază de condiții de studii similare celor pe care le au copiii americani. „Astăzi avem o școală cu care ne putem mandri.

Este una dintre cele mai bune nu doar în raion, dar și în întreaga republică”, spune Ala Meleca, directoarea gimnaziului. Potrivit ei, după renovare, gimnaziul parcă s-ar fi trezit la viață. „Organizăm periodic seminare, dezbateri. Chiar acum avem 21 de olandezi care participă la o tabără de zi organizată pentru copiii din sat”, povestește directoarea, precizând că în prezent atât elevii, cât și profesorii vin cu mai multă dragoste la școală.

Locuințe sociale pentru sute de nevoiași

La 17 iulie anul curent, la Călărași a fost dat în exploatare un nou bloc social construit cu finanțarea Băncii de Dezvoltare a Consiliului European. Din această zi, 40 de familii sociale-vulnerabile vor putea să își găsească aici un acoperiș deasupra capului. Una dintre acestea este familia Anastasiei Stratulat. Femeia îngrijește de doi copii - un micuț de patru luni și un băiețel de zece ani, care are dizabilități severe.

„Nu pot să mă angajez la un serviciu. Chiar și atunci când nu era cel mic, tot nu puteam lucra pentru că trebuie să am mereu grijă de băiețelul mai mare. Singura noastră sursă de existență este salariul soțului, care

este hamal la piață. Trăim din 2500 de lei pe lună, cea mai mare parte din care o cheltuim pe medicamente”, ne descrie femeia situația în care se află. Chiria pentru gazda la care stau este o povară în plus pentru ei. „Sperăm să primim un apartament în acest bloc și mai ales sperăm ca plata pentru chirie să fie una rezonabilă”, își mărturisește ea așteptările.

1000 de apartamente sociale

Elena Ionel, specialist în cadrul Consiliului raional Călărași, ne-a spus că pentru un apartament cu chirie în noul bloc social au depus cerere 64 de persoane. „Înainte de toate, vom oferi

spații orfanilor, familiilor cu trei și mai mulți copii, familiilor cu un singur părinte și mai mulți copii, persoanelor cu dizabilități. Avem multe cereri și din partea familiilor în care ambii soți sunt bugetari”, explică ea. Apartamente se oferă cu chirie pentru o perioadă de trei ani. Plata pentru chirie va fi între 400-600 de lei pe lună. Până acum, în cadrul „Proiectului de Construcție a Locuințelor pentru Păturile Socialmente Vulnerabile din Republica Moldova” au fost construite trei blocuri similare cu 500 de apartamente în Chișinău, Glodeni și Criuleni, iar până la sfârșitul anului 2018, vor fi construite o mie de astfel de apartamente.

Deja există câteva cazuri, când Republica Moldova a utilizat mecanismul politicii externe comune pentru a-și proteja interesele vitale. Exemplul cel mai elocvent este Misiunea UE de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM).
Foto: eubam.org

De ce asocierea la Uniunea Europeană nu încalcă statutul de neutralitate al Republicii Moldova

Procesul de integrare europeană a Republicii Moldova este însoțit de tot mai multe zvonuri, cărora li se alătură o retorică agresivă în ascensiune împotriva alegerii europene a țării. Această retorică este fundamentată pe câteva mituri comune, care însă au foarte puține tangențe cu realitatea. Unul dintre aceste mituri este construit pe temerea că posibilitatea de a participa la Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) a Uniunii Europene va afecta statutul de neutralitate al Moldovei. Ba mai mult, se afirmă că aceasta va pune în pericol suveranitatea statului și chiar - pe căi ocolite - va încorpora Moldova în sistemul de securitate al Alianței Nord-Atlantice (NATO). Sunt speculații nefondate, dar tocmai de aceea ele merită o atenție și o analiză mai detaliată.

Martin Sieg,

Expert în integrare europeană

ÎN FORMA SA ACTUALĂ, POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ A UE

a apărut după prăbușirea Uniunii Sovietice. Scopul PESC a fost de a-i oferi UE posibilitatea de a juca un rol mai important în contextul noilor circumstanțe geopolitice, care au căpătat un caracter multipolar. Logica era una simplă: având o poziție comună în materie de politică externă, țările-membre vor avea o voce mai puternică și în ceea ce privește afacerile internaționale, inclusiv în problemele de securitate regională. Totodată, a fost prevăzută o restricție esențială: cooperarea în cadrul PESC are loc doar la nivel guvernamental. Aceasta înseamnă că toate deciziile sunt luate prin consens de către statele-membre ale UE. Fiecare dintre cele 28 de țări își păstrează dreptul de veto și poate bloca orice decizie.

UE NU ESTE O ALIANȚĂ MILITARĂ.

În UE există mai multe țări neutre - Austria, Finlanda, Suedia sau Irlanda... Tratatul UE conține o dispoziție valabilă, în special, pentru statele neutre. Conform acestei dispoziții, orice țară membră UE are dreptul să se abțină de la hotărârile adoptate în cadrul PESC, respectiv să nu ia par-

te la acțiuni, în cazul în care decizia este, totuși, luată prin consensul celorlalte țări UE. Astfel, dacă nu găsește de cuviință să participe într-o anumită acțiune comună, un stat membru are două opțiuni: să utilizeze dreptul său de veto (și, în acest caz, operațiunea în general nu va avea loc) ori să se abțină de la vot. În situația dată, misiunea în cadrul PESC va fi aprobată, dar statul care s-a abținut de la vot nu va participa la ea. Astfel, dacă nu vreți să spuneți „nu” partenerilor din UE, puteți pur și simplu să vă abțineți de la participarea la acțiunea respectivă.

COOPERAREA ÎN CADRUL PESC

poate include operațiunile UE de menținere a păcii, care de obicei au avut loc sub auspiciile Națiunilor Unite. Pentru a desfășura astfel de misiuni, UE are posibilitatea de a exploata potențialul NATO, motiv din care a fost încheiat și un acord care permite implicarea structurilor de comandă corespunzătoare ale Alianței. Acest lucru a fost necesar deoarece, inițial, UE avea o capacitate limitată în domeniu. Mai mult, crearea unui potențial militar separat ar fi generat costuri semnificative și, așa cum multe țări ale UE contribuie la menținerea NATO, dublarea aceste

structuri nu avea rost. Și aici, așadar, logica e simplă - dacă o țară deja contribuie la capacitățile operaționale ale misiunilor de menținere a păcii, de ce să mai dubleze aceste structuri și să nu le utilizeze pe cele existente pentru misiunile de menținere a păcii desfășurate sub mandatul UE?

Dar, de facto, utilizarea acestor structuri nu reprezintă decât o posibilitate tehnică pentru UE. Nici Uniunea Europeană per ansamblu, nici un stat membru aparte nu și-a asumat, în cadrul PESC, angajamente militare față de NATO. În plus, NATO nu controlează și nu dirijează operațiunile efectuate sub mandatul PESC, acestea fiind totalmente gestionate de UE. Pentru a activa capacitățile NATO este nevoie de acordul tuturor țărilor membre ale Alianței și al tuturor țărilor UE, plus că astfel de misiuni întotdeauna trebuie să fie conduse de un general european.

Până în prezent, au avut loc doar două astfel de misiuni, încă la începutul PESC: misiunea de poliție pentru monitorizarea punerii în aplicare a Acordului de încetare a conflictului dintre Guvern și forțele etnicilor albanezi în Macedonia, în 2003; misiunea de menținere a păcii în Bosnia și Herțegovina, preluată de UE în 2004. Ambele au avut mandatul Consiliului de Securitate al ONU și au fost susținute de Rusia în cadrul Consiliului. De atunci, UE și-a sporit po-

tențialul de a desfășura misiuni de acest gen, respectiv structurile NATO nu au mai fost implicate. Misiunile ulterioare au avut loc fie la nivelul UE, fie la cel al statelor membre.

CE ÎNSEAMNĂ TOATE ACESTE RAPORTAT LA MOLDOVA?

Acordul de Asociere a țării cu UE conține două dispoziții generale privind cooperarea în domeniul politicii externe. Ambele sunt tip, standard, nu au fost elaborate special pentru Moldova și se regăsesc în toate Acordurile de Asociere pe care Uniunea Europeană le-a semnat cu vecinii săi estici. Articolul 5 al Acordului vorbește despre posibilitatea cooperării și a apropierii treptate în domeniul politicii externe și de securitate. Articolul 7 extinde acest concept, stipulând „posibilitatea” ca Moldova să participe la operațiunile UE de gestionare a situațiilor de criză civile sau militare. *Niciuna dintre aceste prevederi nu trebuie să constituie, însă, motiv de mirare. Niciuna din ele nu conține nimic nou. Și niciuna nu presupune asumarea automată a unor angajamente de către Republica Moldova.*

ÎNAINTE DE TOATE,

pentru o țară care într-un viitor își propune să devină parte a Comunității Europene este firesc să caute apropierea de UE și în domeniul politicii externe. Dar trebuie să ne amintim

că acest articol al Acordului de Asociere nu presupune o apropiere unilaterală. Dimpotrivă, este stipulat extrem de clar că orice cooperare în domeniul politicii externe și de securitate trebuie să se bazeze pe interes reciproc. Deja există câteva cazuri, când Republica Moldova a utilizat mecanismul politicii externe comune pentru a-și proteja interesele vitale. Exemplul cel mai elocvent este Misiunea UE de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM). Sporind controlul pe segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, de facto, EUBAM a contribuit la consolidarea semnificativă a suveranității Republicii Moldova și la creșterea șanselor de identificare a unei soluții corecte pentru conflictul transnistrean. Iar Moldova a avut doar de câștigat.

APOL, POSIBILITATEA DE A PARTICIPA LA POLITICA EXTERNĂ A UE NU ESTE O INOVAȚIE

pentru Moldova, această oportunitate fiind stipulată încă în Politica Europeană de Vecinătate, lansată în 2004. Planul de Acțiuni UE - Republica Moldova, semnat de guvernul comunist în 2005, prevedea o cooperare sporită în domeniul politicii externe și de securitate, și îi oferea țării posibilitatea de a participa la acțiunile PESC. De atunci, țara nu o dată a fost invitată să ia parte la diverse acțiuni comune în cadrul PESC - și de multe ori a acceptat respectivele invitații. De fapt, pentru a lua parte la operațiunile UE de gestionare a crizelor, nu e nevoie de niciun Acord de Asociere, aceste misiuni fiind deschise și pentru țările din afara UE. Astfel, neutra Elveția participă la operațiunile de menținere a păcii pe care UE le desfășoară, cu implicarea structurilor NATO, în Bosnia și Herțegovina. Și dacă Elveția poate lua parte la misiuni de acest gen fără a se teme pentru statutul său

de țară neutră, bineînțeles că acestea nu pot fi o problemă pentru Republica Moldova, în cazul în care conducerea țării le consideră binevenite.

ÎN CELE DIN URMĂ, REPUBLICA MOLDOVA NU ȘI-A ASUMAT

niciun angajament de a adera sau de a sprijini acțiunile comune ale UE în domeniul politicii externe. Moldovei i se oferă posibilitatea de a susține astfel de acțiuni, dar Moldova decide de sine stătător, în fiecare caz concret, dacă o asemenea decizie corespunde intereselor sale. Nu există nici un fel de mecanisme automate. Poate părea destul de dificil să refuzi propunerea unei entități atât de puternice, precum este UE. Dar nu e deloc adevărat. În UE, multe și foarte multe decizii sunt luate în baza consensului și a compromisului dintre toate statele membre, și acest lucru este pe deplin aplicabil și în relația UE cu partenerii săi, inclusiv cu Moldova.

În concluzie, vom sublinia că *sunt nefondate și speculațiile precum că, semnând Acordul de Asociere cu UE, Moldova s-a conectat, într-un anumit fel, la structurile NATO.* Prin semnarea, astăzi, a acestui acord, dar chiar și devenind membră a UE în viitor, Moldova își menține pe deplin neutralitatea. Moldova nu-și asumă niciun angajament în domeniul militar și nu este obligată să se alature la niciun fel de acțiuni ale UE în domeniul Politicii Externe și de Securitate Comună.

De facto, Republica Moldova devine parte a unui puternic mecanism de promovare a intereselor sale în domeniul politicii externe, așa cum s-a întâmplat în cazul EUBAM și, totodată, își păstrează deplina libertate de acțiune. Prin urmare, Acordul de Asociere nu restricționează, ci consolidează suveranitatea Republicii Moldova și dreptul său de a lua decizii independente în domeniul politicii externe.

Moldova are dreptul la alegere și decide, în fiecare caz aparte, dacă o anumită acțiune răspunde sau nu intereselor țării. De exemplu, Moldova a aderat la sancțiunile UE împotriva oficialilor fostului regim Ianukovici din Ucraina. În același timp, Republica Moldova nu s-a alăturat sancțiunilor UE împotriva Rusiei.

Europa din preajma noastră

Ajutor polonez pentru agricultura moldovenească

În acest an Polonia a decis să acorde Moldovei asistență financiară în valoare de 100 de milioane de euro, pentru finanțarea proiectelor de modernizare a sectorului agroalimentar al țării. Oficialii polonezi susțin că fermierii noștri se pot inspira de la agricultorii lor, pentru ca să aducă Europa acasă, pe ogoarele moldovenești...

Slawomir Majman. Foto: PAP

Lilia Zaharia,
Asociația Presei
Independente

La începutul lunii august, deja vinde struguri de masă. Este vorba de Victor Bârnaz din satul Chetrosu, raionul Drochia, el fiind fermierul care de câțiva ani îngrijește vița de vie după standardele europene, reușind să cultive struguri ecologici în sol protejat.

Finanțarea din exterior l-a ajutat să-și mărească afacerea

Acum patru ani, producătorul și-a propus să crească vița de vie în seră. Pe trei ari de pământ a plantat câteva soiuri de viță de vie, protejând cultura cu peliculă. Urmând această tehnologie, Victor Bârnaz culege roada pentru al doilea an. De pe la miez de vară, vinde struguri din roada nouă și spune că nu se plânge de lipsa cumpărătorilor.

Anul trecut, când a cules primii struguri, fermierul a decis să-și mărească afacerea. A obținut finanțare din Polonia, prin intermediul unui grant. Astfel, cu 400 de mii de lei (jumătate din bani fiind din grant, iar cealaltă jumătate, contribuție proprie) a reușit să planteze în seră, pe un teren de un hectar, mai multe soiuri de struguri de masă.

„Metoda folosită de mine, de a crește această cultură în seră pe un teren protejat, este una nouă în țara noastră. Strugurii sunt ecologici, deoarece nu folosesc pesticide la întreținerea lor, ci doar îngrășăminte naturale”, afirmă producătorul. El menționează că finanțarea din Polonia l-a ajutat să-și mărească afacerea, iar după doi ani, când va culege roada din soiurile plantate în anul trecut, va încerca și să exporte. „La sfârșitul lunii iulie, pe piață sunt doar struguri păstrați din

anul trecut. La mine însă în această perioadă există roada nouă deja. Sigur voi încerca și să export”, susține producătorul.

Agricultura din Polonia, un exemplu în UE

Eugen Revenco, coordonator de program din cadrul Agenției Naționale de Dezvoltare Rurală (ACSA), e convins că agricultura din Moldova va prospera, dacă producătorii vor prelua din experiența colegilor din țările europene. „Polonia este pentru noi un partener de încredere. Prin anumite programe, atât autoritățile locale, cât și fermierii merg în această țară pentru a prelua din experiența ei. Polonia ajută agricultorii de la noi atât cu granturi, cât și cu vizite de studii destinate celor interesați în modernizarea sectorului agrar din Moldova după modelul european”, specifică Eugen Revenco.

Strugurii copti în sera lui Victor Bârnaz. Foto din arhiva personală

Potrivit lui Slawomir Majman, președintele Agenției Poloneze de Informații și de Investiții Străine (PAIIZ), pentru investitorii din afară sectorul agricol moldovenesc devine mai atractiv odată cu semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană. „În istoria Poloniei, ultimii zece ani au

Fermierii și angajații industriei alimentare, care erau cei mai mari oponenți ai integrării europene, astăzi sunt cei mai mari beneficiari de pe urma apartenenței la spațiul comunitar.

fost cei mai buni din punct de vedere economic. Circa 50% din toate locurile de muncă lansate în UE după anul 2008 au vizat piața de muncă a Poloniei. Fermierii și angajații industriei alimentare, care erau cei mai mari oponenți ai integrării europene, astăzi sunt cei mai mari beneficiari de pe urma apartenenței la spațiul comunitar. Este un rezultat ce se datorează stabilității economice, care a stimulat intrările de capital”, precizează președintele PAIIZ.

La rândul său, Andryei Dycha, Secretar de Stat în cadrul Ministerului polonez al Economiei, consideră că atractivitatea investițională a țării noastre va depinde foarte mult de politicile ce vor fi realizate în Moldova. „Dacă politicile vor crea condiții mai bune față de țările vecine, aveți șanse să fiți mai atractivi din acest punct de vedere, dar acest lucru depinde de armonizarea legislației na-

ționale”, afirmă oficialul polonez.

În luna mai 2014, Guvernul Poloniei a anunțat că va acorda Republicii Moldova un ajutor financiar în sumă de 100 de milioane de euro pentru o perioadă de 25 de ani, cu rata anuală de 0,15% și o perioadă de grație de cinci ani. Baniii vor fi folosiți pentru finanțarea proiectelor de modernizare a sectorului agroalimentar al țării, în scopul restructurării sectorului agricol, în special, a fermelor ce furnizează produse agricole tradiționale (lapte, carne), precum și alte produse agricole competitive. Totodată, această asistență va permite investiții în tehnologii moderne pentru procesarea produselor agroalimentare. Acordul va contribui la asigurarea punerii în aplicare a prevederilor Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Diaspora pentru integrarea europeană

Campania „EU aduc Europa acasă!”

Peste trei mii de moldoveni din mai mult de zece orașe europene au spus, într-un singur glas, „EU aduc Europa acasă!”, susținând astfel integrarea europeană a țării. S-a întâmplat la evenimentele culturale organizate pe parcursul lunii iulie, în cadrul campaniei cu același generic, de către Biroul pentru relații cu diaspora (BRD) în colaborare cu grupurile de susținere a integrării europene, formate în urma apelului Premierului Iurie Leancă, lansat la primul forum online cu diaspora, de pe 27 mai.

Potrivit lui Victor Lutenco, șeful BRD, esența cam-

paniei este de a mobiliza membrii diasporii în procesul de promovare a integrării europene a țării noastre.

Pentru aceasta, a fost creat și site-ul www.europa-acasa.md, pe care cetățenii moldoveni din diasporă le pot scrie scrisori despre Europa apropiată lor rămași acasă și care, deocamdată, sunt sceptici în privința beneficiilor aderării la EU. Toate scrisorile vor fi expediate ulterior la adresele indicate. La fel,

ei pot să-i scrie Prim-ministrului țării lor de reședință. Răvașele vor ajunge la destinație prin intermediul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova în străinătate. BRD îi încurajează pe moldovenii din țările UE să le povestească premierilor propria istorie, să spună cu ce contribuție personală la dezvoltarea țării în care muncesc sau învață și să ceară sprijinul pentru Moldova pe calea ei de integrare europeană.

Burse pentru studii asupra diasporei

Schimbările demografice și socio-economice, care afectează dezvoltarea Europei Centrale, de Est și de Sud-Est, sunt printre cele mai importante provocări pentru viitorul coeziunii sociale și al solidarității. Pornind de la aceasta, Fundația ERSTE invită cercetătorii, oamenii de știință și practicienii din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est să participe cu proiecte de cercetare la ediția 2014-2016 a Programului de burse pentru cercetare socială cu genericul „Diaspora, statele-națiune și societățile majoritare din Europa Centrală și de Est”.

Astfel, Fundația ERSTE își propune să analizeze relația dintre diverse grupuri ale diasporei, țara lor de reședință și țara lor de origine, precum și implicarea diasporei în dezvoltarea economică, viața politică, relația cu guvernele și cu societatea civilă în general.

Câștigătorii bursei vor primi, timp de un an, 12.000 de euro pentru cercetare. Ei vor putea să participe la ateliere de lucru, la conferințe științifice și vor fi integrați într-o rețea internațională de cercetători și practicieni interesați de subiecte precum schimbările socio-economice și de-

demografice, ocuparea forței de muncă și șomajul, îmbătrânirea populației, migrația și transferul de obiceiuri între generații.

Propunerile de proiecte vor fi trimise în limba engleză folosind sistemul online: <https://apply.erstestiftung.org/fellowship>. Selecția bursierilor se va face pe bază de concurs. Pentru detalii despre calendarul competiției și condițiile de participare, accesați: <http://www.erstestiftung.org/wp-content/uploads/2014/06/Fellowship-for-Social-Research-Call-2014.pdf>. Termenul limită de înscriere - 24 august 2014. (A.S.)

De ce avem nevoie de liberalizarea comerțului cu Uniunea Europeană?

Acordul de Asociere marchează, de la sine înțeles, un nou nivel calitativ superior în relațiile bilaterale dintre țara noastră și Uniunea Europeană. Acesta va permite deschiderea mai largă a pieței comunitare pentru produsele moldovenești, va implica un amplu proces de modernizare a instituțiilor statului și, în ultima instanță, va contribui la ameliorarea bunăstării populației. O prevedere centrală a Acordului este crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLS) cu UE, care implică eliminarea mutuală a barierelor din calea comerțului bilateral. Cum vor contribui prevederile ZLS la descătușarea exporturilor moldovenești? Răspunsul este oferit de Centrul Analitic „Expert-Grup”, care vine să demonteze cele câteva mituri fundamentale la acest subiect, care bântuie astăzi în Republica Moldova.

Adrian Lupușor,

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

Uniunea Europeană, principala piață de desfacere pentru companiile din Moldova

Uniunea Europeană este principalul partener comercial al R. Moldova, cu circa 48% din exporturi și 45% din importuri în 2013 (fig. 1 și fig. 2). Intensificarea relațiilor comerciale bilaterale a fost posibilă grație deschiderii graduale a pieței comunitare pentru exporturile moldovenești: din 2006, prin Sistemul Generalizat de Preferințe (GSP și GSP plus), iar din 2008 - în cadrul Preferințelor Comerciale Autonome. Acest fapt a permis și atragerea mai multor investiții străine directe (majoritatea provin din UE), contribuind atât la dezvoltarea industriilor existente (ex.: textile, încălțăminte, mobilier, produse din piele, fabricarea sucurilor etc.), cât și a unor industrii absolut noi pentru economia moldovenească (ex.: mașini electrice, fire și cabluri electrice).

Uniunea Europeană este și principala piață de desfacere pentru companiile din raioanele de est ale R. Moldova. Astfel, în pofida vectorului (geo)politic promovat de către autoritățile de la Tiraspol, circa 51% (2013) din exporturile regiunii sunt destinate pieței comunitare, principalele produse exportate fiind articole de îmbrăcăminte, încălțăminte, textile și metale. Mai puțin importantă este UE pentru regiunea transnistreană la capitolul importurilor, și aceasta din cauza tarifelor protecționiste înalte aplicate de autorități, dar și a importanței relativ mari a Federației Ruse în calitate de furnizor principal de resurse energetice. Totuși, companiile din regiune depind de importurile de materii prime și de echipament din UE, care condiționează și competitivitatea acestora (fig. 3 și fig. 4).

În mod tradițional, zonele de liber schimb se instituie între partenerii comerciali care manifestă atât dorință,

cât și capacități pentru a dezvolta comerțul bilateral. În acest sens, ZLS se pliază pe tendințele firești, din ultimii ani, de intensificare a relațiilor comerciale dintre UE și R. Moldova. Astfel, eliminarea barierelor din calea exportului și a importului cu principalul partener comercial va contribui la intensificarea continuă a relațiilor comerciale și economice dintre ambele părți.

Prevederile Acordului și realitățile economice din țară, în sprijinul ZLS

Estimările cantitative confirmă impactul pozitiv al liberalizării comerțului bilateral dintre R. Moldova și UE. Cu toate acestea, în societate bântuie o serie de mituri privind implicațiile adverse ale Zonei de Liber Schimb asupra economiei țării. În continuare, vom demonta fiecare din aceste mituri în baza analizei detaliate a prevederilor Acordului de Asociere și a realităților economice din țară.

MITUL NR. 1: Acordul de Asociere va conduce la „ruinarea” producătorului autohton

La baza acestui mit stă liberalizarea relațiilor comerciale cu UE prin eliminarea taxelor vamale la importurile din comunitatea europeană. Totuși, această ipoteză nu este pe deplin înțeleasă de societate, iar efectele dramatice asupra producătorului autohton nu sunt decât un mit neargumentat. Iată doar câteva motive:

i. Liberalizarea comerțului va avea loc gradual, iar pentru cele mai sensibile produse vor exista perioade de tranziție de trei, patru, cinci, șase și chiar zece ani. Prin urmare, producătorii autohtoni vor avea suficient timp ca să se adapteze la standardele comunitare și ca să facă față concurenței din partea producătorilor europeni. Mai mult, dacă pentru ramurile industriale mai puțin sensibile au fost prevăzute perioade mai scurte de

adaptare, pentru produsele agroalimentare perioadele de tranziție sunt mai mari. În particular:

- a. Liberalizarea timp de zece ani: carne și produse din carne, lapte și frișcă, cireșe proaspete;
- b. Liberalizarea timp de șase ani: mobilier, articole de încălțăminte, îmbrăcăminte;
- c. Liberalizarea timp de cinci ani: cașcaval, legume (roșii, castraveți etc.), fructe (vișine, nectarine, coacăză, zmeură etc.), sucuri, vinuri, gemuri, băuturi spirtoase, produse de panificație;
- d. Liberalizarea timp de patru ani: tuburi, țevi, uși, ferestre, cabluri etc.;
- e. Liberalizarea timp de trei ani: paste, ardei, porumb, amestec de legume.

ii. Pentru unele produse, Acordul intră în vigoare abia după cinci ani de la punerea lui în aplicare. Această prevedere vizează merele proaspete, carnea sau rămășițele de carne de bovină (preparată sau con-

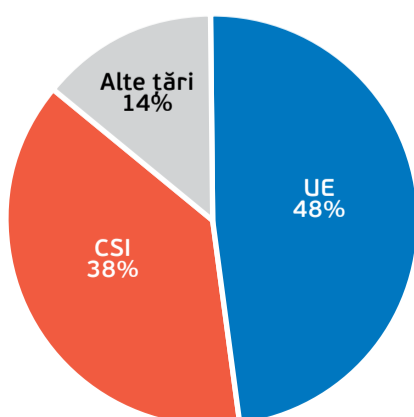
serve și cea ambalată în vid), precum și măruntaiele și ficatul comestibil de porc.

iii. Acordul de Asociere prevede și mecanisme prin care statul poate interveni pentru a proteja producătorul autohton. Spre deosebire de Acordurile de Asociere semnate de Ucraina și Georgia, cel semnat de Moldova reglementează stabilirea măsurilor bilaterale de salvagardare în acest scop. În particular, dacă în urma liberalizării comerțului se va atesta o creștere rapidă a importurilor de anumite produse, fapt ce va pune în pericol producătorii autohtoni ai respectivelor produse, Guvernul (conform Secțiunii 3, art. 165 din Acordul de Asociere) va putea aplica următoarele măsuri:

- a. Suspendarea reducerii taxelor vamale de import pentru bunul în cauză;
- b. Creșterea taxei vamale de import.

continuare în pag. 6-7 ▶

Figura 1. Structura exporturilor RM, 2013 (fără regiunea transnistreană)

Sursa: Biroul Național de Statistică

Figura 2. Structura importurilor RM, 2013 (fără regiunea transnistreană)

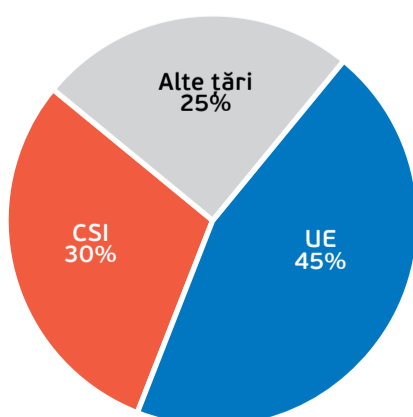
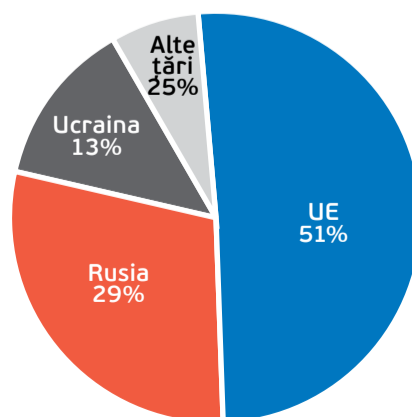
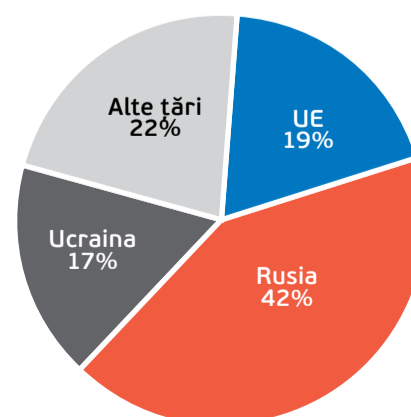

Figura 3. Structura exporturilor regiunii transnistrene, 2013

Sursa: Autoritatea monetară din regiunea transnistreană

Figura 4. Structura importurilor regiunii transnistrene, 2013

De ce avem nevoie de liberalizarea comerțului cu Uniunea Europeană?

► urmare din pag. 5

Mit demontat: Acordul de Asociere nu poate avea efecte dramatice pentru producătorii autohtoni, deoarece liberalizarea se va produce gradual, în funcție de nivelul de sensibilitate a produselor la concurența cu producătorii străini. Mai mult, Acordul prevede mecanisme clare prin care Guvernul poate interveni pentru a proteja anumite industrii autohtone. Este evident că, per ansamblu, eliminarea taxelor vamale la import, chiar și în decurs de câțiva ani, ar putea crea anumite dificultăți pentru producătorii locali care până acum au profitat de un nivel relativ înalt de protecție tarifară. Însă, susținerea producătorului autohton nu trebuie să aibă loc din contul sau în detrimentul consumatorului autohton, ale cărui interese contează nu mai puțin.

Astfel, prin implementarea cu succes a Acordului și liberalizarea comerțului cu UE, companiile locale și, în special, managerii acestora vor fi motivați să fie mai eficienți și să producă mai calitativ. În ultimă instanță, vor avea de câștigat toți: companiile locale, odată cu creșterea productivității și competitivității acestora; consumatorii, odată cu creșterea diversității, calității și accesibilității produselor (grație prețurilor mai mici); statul, odată cu sporirea încasărilor din taxe și impozite grație creșterii consumului și intensificării activității economice. În același timp, vor avea de pierdut anumite cercuri de interese înguste, care controlează anumite companii monopoliste sau oligopoliste și care vor trebui să învețe să concureze în condiții de piață.

MITUL NR. 2: Acordul de Asociere va conduce la „invadarea” pieței interne cu mărfuri de proastă calitate importate din UE

Ipozeza respectivă este una nefondată cel puțin din două motive, și anume:

Standardele de calitate ale Uniunii Europene sunt cele mai exigente din lume, fapt ce contribuie la garantarea siguranței consumatorilor din spațiul comunitar.

În al doilea rând, pentru cele mai sensibile produse, liberalizarea importurilor va rămâne doar parțială. Având în vedere specificul economiei moldovenești și vulnerabilitatea unor

Acordurile cu Uniunea Europeană permit întreprinderilor din fostele republici sovietice de a efectua comerț liber în oricare din cele 28 de state membre ale UE, fără tarife suplimentare sau restricții, atât timp cât bunurile și practicile lor îndeplinesc standardele UE. Foto: DW

ramuri agroalimentare, la importul din UE fără taxe vamale a unor astfel de produse au fost stabilite cote cantitative. Respectiv, pentru importurile de aceste produse peste cotele stipulate în Acord vor fi aplicate taxe vamale protecționiste, ceea ce va face imposibilă „invadarea” pieței interne cu mărfuri din UE. Cotele respective au fost prevăzute pentru cele mai sensibile ramuri ale industriei agroalimentare, cele mai importante fiind: carne și preparate din carne de porc, carne și preparate din carne de găină, lapte și frișcă, unt și alte produse lactate, cârnați, diverse tipuri de zahăr.

Mit demontat: Acordul de Asociere prevede o liberalizare asimetrică a comerțului bilateral, astfel încât piața noastră nu se va deschide completamente pentru importurile celor mai sensibile produse agroalimentare. Pentru acestea, țara noastră va importa din UE fără taxe vamale doar în limita anumitor cote cantitative. Acest mecanism va atenua riscul de creștere

abundentă a importurilor unor produse agroalimentare, fapt ce va permite protejarea producătorului autohton. Spre deosebire de perioadele de tranziție prevăzute pentru unele produse, cotele cantitative stabilite pentru cele mai sensibile produse sunt fixate pentru un termen nelimitat, asigurându-se astfel un nivel mai sporit de protecție a ramurilor agroindustriale strategice pentru R. Moldova.

MITUL NR. 3: Accesul producătorilor moldoveni pe piața UE va fi restricționat de cote prea mici

După exemplul Moldovei, și UE a stabilit cote pentru o serie de produse importante pentru comunitate. Astfel, exportul peste limitele maxime stipulate în Acord urmează a fi supus taxelor vamale de către UE. Cu toate acestea, măsura respectivă nu poate să restricționeze exporturile moldovenești, deoarece cotele aplicate sunt suficient de înalte comparativ cu exporturile spre UE din anii precedenți. Astfel, în 2013, noi am exportat doar

1785,7 de tone de struguri de masă, cota stabilită în Acordul de Asociere fiind de 5000 de tone; am exportat 3310,7 de tone de mere proaspete, cota fiind de 20.000 de tone; am exportat 399 de tone de nectarine, cota fiind de 5000 de tone. Mai mult, pentru alte produse la care au fost aplicate cote, R. Moldova nici măcar nu a reușit să exporte în anii precedenți: roșii, usturoi, suc și must de poamă (fig. 5).

Este adevărat că toate cotele prevăzute de Acord nu permit redirectionarea definitivă a exporturilor de la alte piețe (ex.: Federația Rusă) spre piața UE. Totuși, după intrarea în vigoare a Acordului, cotele și alte prevederi pot fi ajustate în funcție de tendințele și realitățile economice, pentru a asigura dezvoltarea economică și a preveni eventualele riscuri. Astfel, Acordul nu e unul rigid, ci poate fi ajustat pe parcurs, în baza deciziilor adoptate de comun acord de către R. Moldova și UE (art. 147, p. 4, 5 și 6).

Pe lângă cotele menționate, Acordul conține o altă anexă, cu o listă mai lungă de produse pentru care sunt stabilite cote cantitative. Dacă exporturile din R. Moldova vor depăși aceste cote, UE va fi în drept să anuleze tratamentul preferențial pentru produsele respective (mecanism anti-escamotare). Totuși, măsura în cauză nu poate servi drept barieră majoră pentru producătorii autohtoni, cel puțin din două motive:

- I. aceste cote sunt flotante și pot fi majorate, dacă într-o anumită industrie se atestă o creștere justificată a producerii și exporturilor spre UE care se apropie de limita maximă stabilită în Acord (art. 148, p. 5);
- II. majoritatea produselor față de care au fost aplicate cotele respective nu

au fost exportate până în prezent spre UE (carne de porc și de pasăre, produse lactate, ouă, grâu). Totodată, cotele pentru cele exportate au luat în calcul valoarea medie a exporturilor Republicii Moldova spre UE pentru ultimii trei ani. Astfel, cotele nu pot fi mai mici decât capacitățile de export și, respectiv, nu pot restricționa accesul producătorilor autohtoni pe piața comunitară.

Mit demontat: Cotele aplicate exporturilor R. Moldova în UE nu pot îngriji, sub nicio formă, accesul producătorilor autohtoni pe piața comunitară. Înainte de toate, acestea sunt mult mai mari comparativ cu capacitățile de export ale R. Moldova pe piața respectivă, fapt demonstrat de datele statistice. În plus, cotele - dar și alte prevederi ale Acordului - pot fi ajustate pe parcursul implementării lui, cu agrearea ambelor părți. Astfel, Acordul de Asociere nu este unul rigid, ci poate fi adaptat noilor realități economice. Spre exemplu, documentul conține părghiile necesare pentru a majora cotele la momentul potrivit, cu scopul de a înlocui piața Federației Ruse în cazul în care ultima va aplica restricții suplimentare la import (ex.: mere sau struguri).

MITUL NR. 4: UE își va proteja piața internă, fapt ce va împiedica accesul companiilor autohtone pe această piață

Este adevărat că UE aplică o politică relativ protecționistă față de anumite industrii sensibile, în special, cele agroalimentare.

Un instrument important în acest sens este mecanismul prețurilor minime de intrare: dacă o companie exportă produse la un preț mai mic față de cel stabilit de legislația UE, sunt aplicate tarife vamale înalte pentru a proteja producătorii europeni de eventuale practici de dumping operate de producătorii străini. Însă această măsură nu are cum să afecteze exportatorii moldoveni, deoarece:

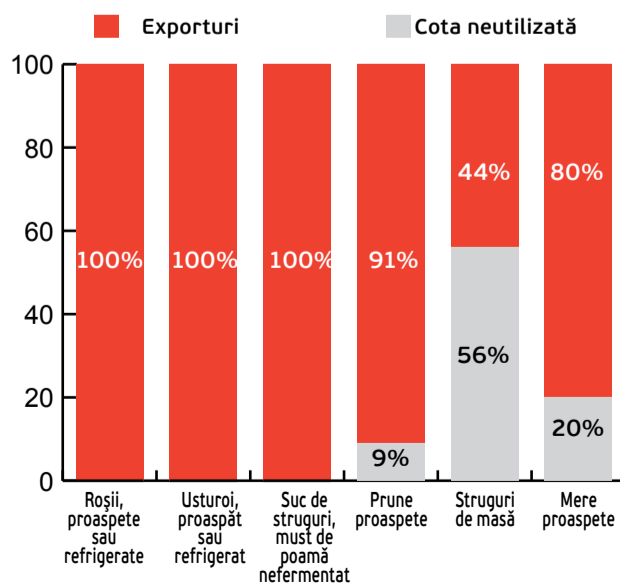
- I. O bună parte din produsele supuse prețurilor minime de intrare sunt citricele, la producerea cărora Moldova nu se poate specializa. Celelalte produse (pere, caise, vișine, cireșe, castraveți), în mare parte, nici nu au fost exportate până în prezent, respectiv nu sunt afectate de prețurile minime de intrare ale UE;
- II. Din cauza scării mici de producție și a tehnologiilor mai puțin eficiente, produsele moldovenești sunt scumpe comparativ cu multe produse europene. Respectiv, pentru exportatorii autohtoni aplicarea prețurilor minime de intrare nu e relevantă. Astfel, prețul mediu de export al nectarinelor (printre puținele produse din lista celor supuse prețurilor minime de intrare care au fost exportate în UE în 2013) a constituit, anul trecut, circa 98 USD/100 kg, în timp ce prețul minim acceptat de UE e de 55,2 USD/100 kg.

Mit demontat: Economia Republicii Moldova este prea mică pentru a prezenta un pericol pentru producătorii din Uniunea Europeană. Respectiv, măsurile de protecție stipulate în Acord nu sunt relevante pentru companiile autohtone. Astfel, majoritatea produselor față de care se aplică mecanismul prețurilor minime de intrare nu au fost exportate până în prezent în UE, iar cele care au fost exportate au fost vândute la prețuri mult mai mari comparativ cu prețurile minime stabilite de legislația comunitară.

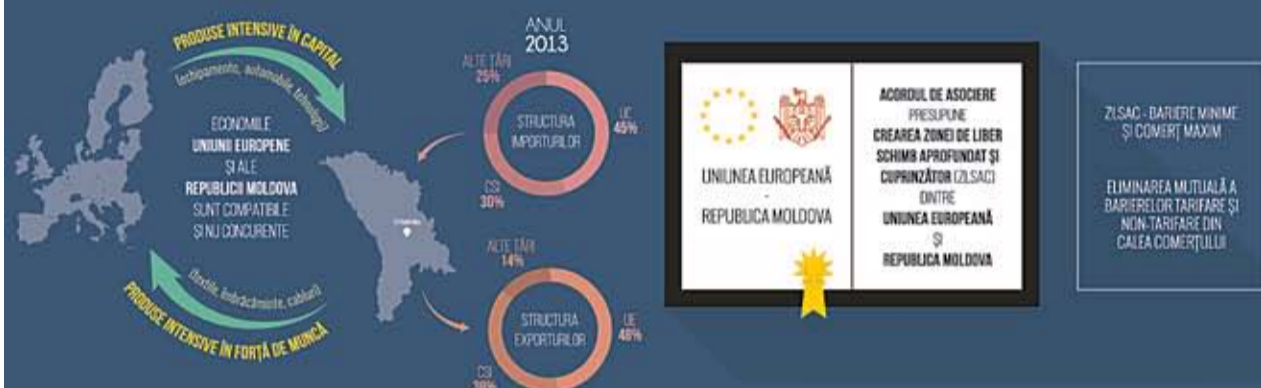
Cine câștigă și cine suferă

Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană corespunde atât vectorului integraționist al Republicii

Figura 5. Volumul exporturilor R. Moldova spre UE pentru 2013, raportat la cotele stabilite în Acordul de Asociere

DE CE AVEM NEVOIE DE COMERȚ LIBER CU UNIUNEA EUROPEANĂ?

Moldova, de care Chișinăul se conduce încă din 2005, cât și tendințelor firești de intensificare a relațiilor bilaterale cu UE. În contextul în care UE este principala piață de desfacere, principala sursă pentru importul de materii prime, tehnologii și produse de consum, precum și principala sursă de investiții străine directe, liberalizarea în continuare a comerțului bilateral va aduce beneficii pentru ambele părți semnatare.

Necesitatea facilitării comerțului dintre UE și Republica Moldova este determinată și de faptul că ambele economii sunt mai curând compatibile, decât concurente una față de alta. Astfel, în timp ce UE se specializează în exportul produselor cu valoarea adăugată înaltă și intensive în capital, nivelul de specializare al R. Moldova este mai inferior, exportând produse cu valoare adăugată mai scăzută și intensive în forța de muncă.

Acordul de Asociere nu poate servi drept motiv pentru plecarea de pe piața CSI și a Federației Ruse, în special, pentru că acesta este compatibil cu zona de liber schimb din spațiul CSI. În plus, Acordul prevede mecanisme pentru atenuarea costurilor unor eventuale restricții ce ar putea fi aplicate în mod unilateral de către Federația Rusă față de importurile din R. Moldova.

Acordul de Asociere nu trebuie privit drept un document rigid, ci ca unul care se poate adapta pe parcursul implementării pentru a evita anumite riscuri și pentru a maximiza beneficiile reciproce ale acestuia. De exemplu, dacă se confirmă riscurile pentru producătorii autohtoni, survenite ca urmare a liberalizării prea rapide a importurilor sau faptul că mai multe cote atribuite exporturilor spre UE sunt prea mici, ambele părți pot renegocia prevederile Acordului pentru a minimiza costurile și maximiza beneficiile reciproce.

Unul dintre principalele avantaje ale oricărui Acord similar ține de interesul fiecărui partener în prosperarea reciprocă, deoarece comerțul bilateral se poate dezvolta doar dacă există cerere și, respectiv, dezvoltare economică la ambele părți semnatare. Pe lângă interesele economice, nu putem exclude și interesele de ordin politic ale UE de a demonstra efectele benefice ale unor asemenea Acorduri. Respectiv, ne putem aștepta și la un sprijin politic, tehnic și financiar important din parte UE pentru realizarea

prevederilor Acordului de Asociere.

Acordul de Asociere nu poate avea efecte dramatice pentru producătorii noștri, deoarece acesta nu presupune o liberalizare imediată a comerțului, fiind prevăzute perioade de tranziție de cinci-zece ani pentru cele mai sensibile produse. Mai mult, liberalizarea nu va fi una completă: R. Moldova va limita importul fără taxe pentru carne și produse din carne, produse lactate și zahăr, fiind stabilite cote cantitative. Totodată, Acordul permite și includerea măsurilor de salvagardare în caz că se atestă anumite costuri majore pentru anumite industrii autohtone. Prin urmare, Acordul conține toate mecanismele necesare pentru evitarea efectelor adverse asupra producătorilor autohtoni.

Astfel, liberalizarea comerțului va avea avantaj:

- **companiile oneste și eficiente**, interesate să-și modernizeze producerea;
- **consumatorii**, pentru că vor avea acces la o gamă mai largă de produse mai calitative și mai ieftine (grație eliminării tarifelor vamale și creșterii concurenței);
- **statul**, grație creșterii încasărilor la buget în urma majorării consumului și a activității economice.

Vor avea de suferit companiile monopoliste și oligopoliste care beneficiază în prezent de tarife protecționiste și care nu s-au obișnuit cu principiile de concurență liberă.

În final vom spune că miturile create în jurul Acordului de Asociere cu UE și, în particular, cele legate de Zona de Liber Schimb sunt cauzate de nivelul scăzut de informare a mediului de afaceri și a societății referitor la prevederile și implicațiile acestui document. Cu toate acestea, percepția societății civile și, în special, a mediului de afaceri sunt cruciale pentru implementarea cu succes a prevederilor Acordului. În acest sens, un dialog public-privat constructiv, în paralel cu ameliorarea climatului de afaceri și cu consolidarea capacităților instituțiilor publice sunt condiții cruciale pentru a extrage beneficiile din Acordul de Asociere. Totodată, majoritatea riscurilor care persistă nu țin de conținutul Acordului propriu-zis, ci mai curând de vulnerabilitățile interne și de nivelul scăzut de competitivitate a economiei moldovenești - situație de care, înainte de toate, se fac responsabili factorii de decizie de la Chișinău.

4 MITURI privind ZLSAC cu Uniunea Europeană

MITUL NR. 1

ACORDUL DE ASOCIERE VA DUCE LA „RUINAREA” PRODUCĂTORILOR AUTOHTONI

DEZINFORMAREA MITULUI

- Liberalizarea nu va avea loc imediat: perioade de tranziție de 5-10 ani pentru produse agricoli sensibile (carne, lapte, fructe, legume)
- Acordul prevede măsuri de protecție a producătorilor autohtoni (liberalizarea poate fi înscind suspendată dacă vor fi depistate pierderi pentru unele industrii)

MITUL NR. 3

ACCESUL PRODUCĂTORILOR MOLDOVENI PE PIAȚA DE VIA FI RESTRICTIVAT DE COTE PRECUM MARI

DEZINFORMAREA MITULUI

- Cotele sunt relevante deoarece niciunul nu sunt mari decât exporturile moldovenești spre UE de până acum
- Multe produse (roșii, usturoi, suc și miel de poame) pentru care sunt aplicate cote mici nu au fost exportate până acum în UE
- Cotele sunt flexibile: dacă exportul de un anumit produs se apropie de limita maximă, cota poate fi majorată

DEZINFORMAREA MITULUI

- Standardele UE de calitate sunt peste cele mai exigente din lume: protecția siguranței consumatorilor
- Republica Moldova nu va liberaliza deplin importurile pentru cele mai sensibile produse (este la import) carne, produse lactate, zahăr etc.

MITUL NR. 2

ACORDUL DE ASOCIERE CU UE VA DUCE LA „INVIDAREA” PIETEI INTERNE CU MĂRFURI DE PRODUȘI CALITATE IMPORTATE DIN UE

DEZINFORMAREA MITULUI

- Protecțiile minime de tirare nu sunt relevante pentru exporturile moldovenești deosebite
- Sunt aplicate pentru un set restrâns de produse care nu au fost exportate până acum în UE: fructe citrice, castraveți, pere, caisă, vișine, cireșe
- Companiile exportă la prețuri mai mari decât nivelul minim stabilit de legislația comunitară

MITUL NR. 4

UE VA PROTEJA PIAȚA INTERNĂ SPRE UN NIVEL DE INTRARE, FAPT CE VA ÎMPEDICA EXPORTURILE AUTOHTONE

CINE VA CÂȘTIGA ȘI CINE VA PIERDE ÎN URMA LIBERALIZĂRII COMERȚULUI

Acest infografic a fost finanțat de un grant oferit de Departamentul de Stat al SUA. Opiniile, constatările și concluziile din infografic aparțin autorilor și nu reflectă neapărat pe cele ale Departamentului de Stat al SUA.

Autor: Adrian Lupușor

Design: the big pixel

Mânați de vântul Estului...

Niște europeni „ciudați” schimbă la față un sat din Moldova

Îndrăgostiți de locurile pitorești ale țării noastre, au spus „Au revoir” vieții din Franța și „Bine ai venit” traiului moldovenesc. Totul, pentru o cauză nobilă - ajutorarea copiilor din familiile sărace. Sunt soții Tatiana și Thierry Ernst - ea moldoveancă, el francez - care, după discuții îndelungate, au căzut de acord să înceapă o nouă viață undeva la limita estică a Europei, și anume, în Moldova.

Victoria Vlad

În 2002, Tatiana și Thierry au înființat Asociația „Vent d'Est” („Vântul Estului”), al cărei scop este să sprijine copiii orfani sau pe cei din familiile defavorizate din Moldova. Însă, după mai multe proiecte de succes, printre care cumpărarea a 85 de paturi pentru copiii din Școala-internat nr. 23 din Chișinău, soții Ernst au decis să o ia de la capăt, doar că nu în Franța, ci în Moldova. „În 2006 am venit pentru prima dată la Horodiște, Rezina, în vizită la o rudă îndepărtată. Am descoperit niște locuri nemaipomenite și... multă delăsare, așa cum e în mai toate satele noastre. Vechea școală era într-o stare deplorabilă, iar oamenii -

împrăstiați prin toată lumea. Ne-am tot gândit cum să ajutăm această localitate extraordinară, cum să oprim exodul oamenilor, astfel încât părinții să nu-și abandoneze copiii”, mărturisește Tatiana.

După un an de gândire, soții Ernst au vândut restaurantul pe care îl aveau la Lyon și, cu bagajele încărcate într-o mașină, s-au întors în Moldova pentru a oferi o a doua viață satului Horodiște. „Ne dădeam seama că nu putem continua cu un proiect de anvergură de la distanță. Așa că am lăsat totul baltă în urmă noastră, ne-am luat fetița și, iată-ne, de patru ani suntem în Moldova”, spune zâmbind femeia.

Brânzeturi și vinuri franțuzești din Horodiște

La început au fost întâmpinați cu răceală de către săteni, dar, încet-încet, se pare că i-au cucerit pe moldovenii, demonstrându-le că acești „străini ciudați” le vor doar binele. Primul proiect al Asociației este construcția unei pensiuni pentru copii săraci, care nu pleacă nicăieri în vacanță, și pentru copiii bolnavi, care au nevoie de ajutor. „Am scris un proiect de finanțare pentru a cumpăra vechea școală din sat, ce datează

din 1831. Ni s-au acordat 9000 de euro și am cumpărat-o după un an și jumătate. Al doilea an am câștigat iarăși 9000 de euro și am făcut acoperișul și gardul. Tot în 2011, a venit un camion cu ajutoare din Franța - cu cărți, jucării, hăinuțe - pentru copiii din Horodiște și din Slobozia-Horodiște”, povestesc soții.

Întrucât clădirea școlii e prea mare pentru o pensiune, Tatiana și Thierry au de gând să deschidă acolo și un atelier de transformare a fructelor. „Fructele din Moldova sunt deosebite, așa că prima idee a fost să construim o mini-fabrică și să producem siropuri naturale, gemuri și vinuri după rețete franțuzești”, relatează Tatiana. „Nu uita și de brânzeturile mele”, adaugă Thierry, mândru de rețetele sale secrete.

Francezii și belgienii muncesc în construcții moldovenești

Drept urmare, lucrările de construcție sunt în toi, iar pentru ca acestea să meargă mai cu spor, de trei ani încoace, timp de două luni pe an, satul Horodiște se umple de voluntari din Franța și Belgia. „Ne ajută la construcții, organizează diverse activități distractive cu copiii din sat. Scopul meu era

Pentru a petrece timpul liber cât mai interesant în sat, deja al patrulea an, soții Ernst organizează, pe stâncile dintre Horodiște și Tipova, Festivalul de Muzică Franceză. Pentru că „este o minune să combini natura noastră cu muzica franceză”...

să le arăt copiilor de aici că poți obține ceva frumos nu doar prin bani, dar și printr-un zâmbet și un mic ajutor. Am vrut să fac un schimb de mentalitate și iată așa voluntarii lucrează alături de copiii din patru sate - Horodiște, Slobozia, Lalova și Buciușca”, afirmă Tatiana.

Numărul voluntarilor a crescut din an în an, deși în această vară, speriați de ceea ce se face în Ucraina, au venit mai puțini. Totuși, tinerii francezi și belgieni, care vin în Moldova, sunt încântați și de locurile frumoase, și de mâncare, și de experiența pe care o obțin. „Dimineața ne trezim la șapte. Pe la opt-nouă mergem pe șantier, unde cărămizii, cărămizi, instalăm geamuri. Apoi, după-amiază, petrecem timpul cu copiii din sat și îi învățăm limba franceză”, spune Elodie Robert din Franța.

Tinerii europeni înțeleg că, în Moldova, oamenii de la sate trăiesc greu și nu au condiții bune de viață - nici spital, nici canalizare sau alte facilități. „Mâncarea, însă, este foarte bună, iar fructele și legumele moldovenești sunt naturale, cu gust. Suntem entuziasmați și fericiți să fim aici. Este o alegere personală și așa învățăm să apreciem ce avem acasă, în Franța”, ne spune un alt tânăr voluntar, de 16 ani.

Cu voluntarii europeni s-a mai înviorat și satul...

Doamna Olga, una dintre cele cinci bucătărese, care gătește pentru voluntarii, ne spune că majoritatea tinerilor au un șoc cultural, atunci când ajung în sat. „Dar, după câteva zile, se obișnuiesc și nu mai vor să plece. Chiar plâng la despărțire...”, adaugă zâmbind femeia de 56 de ani, care este mulțumită că, cel puțin, două luni pe an are un lucru sigurat. Și horodiștenii s-au obișnuit cu „francezii”, cărora le oferă cazare - contra-cost, bineînțeles - și mai câștigă un ban. „În primii ani, bărbatul nu mă lăsa să cazăm copii în casă, dar după asta i-a plăcut și a zis: „Ei, hai, că așa mai am cu cine să grăiesc”. Într-adevăr, francezii și belgienii nu-s fuduli, dimpotrivă, sunt binevoitori și zâmbesc tot timpul”, spune doamna Olga.

Ana, o altă angajată a proiectului, consideră că voluntarii care ajută la dezvoltarea satului Horodiște sunt ca un aer proaspăt peste comună, unde sunt mulți bătrâni și copii. „Avem două luni pe an - iulie și august - pline și interesante”, ne-a spus Ana.

De fapt, tocmai im-

plicarea localnicilor este marele avantaj al unor astfel de proiecte sociale. Potrivit Tatiane Ernst, la Horodiște, în activitatea proiectului s-a inclus vreo jumătate de sat - cineva cazează voluntarii, altcineva ne vinde brânză, carne sau fructe proaspete. „Fiecare poate avea un venit propriu”, spune femeia.

Faptul că „invasia francezilor” a adus un nou suflu în Horodiște este recunoscut și de către primarul localității, Dorel Iurcu. „Îi ajut și eu cum pot, apreciez sprijinul pe care îl oferă familiilor social-vulnerabile și, în special, copiilor. Dar mai sunt multe de făcut în sat”, ne-a spus alesul local. Voluntarii europeni se pare că înțeleg acest lucru și, mai ales, sunt gata să se implice. Astfel, în această vară, la inițiativa primăriei, ei au pus umărul la reparația unuia dintre cele mai mari izvoare din sat.

Acele izvoare care dau un farmec aparte satului Horodiște și care pentru „ciudații francezi” Tatiana și Thierry Ernst, sunt nu doar sursă de apă, ci și de optimism.

Mai multe despre activitatea Asociației „Vent d'Est” găsiți pe <https://www.facebook.com/assventdest/photos>.

